Jezus govori o umetnosti

23. poglavje
Raelovo posestvo

1 Nato sem okrepil Raela, ki je bil zaradi domnevnega očitka povsem skrušen, in takoj se je razvedril. Zaradi Moje navzočnosti je v srcu čutil le veselje in znebil se je nepotrebnih pomislekov.
2 Okrepilo se je tudi njegovo telo, tako da je lahko hodil brez služabnikove pomoči. In občutek moči, ki ga je prežemal, ga je navdal s tolikšno blaženostjo, da je začel znova zelo zgovorno pričevati, kdo naj bi Jaz bil, in pozval vse navzoče, naj se pridružijo hvalnici. To sem iz znanih razlogov prepovedal, kot že tolikokrat prej, in vse pozval na ogled Raelovega posestva, ki je bilo res ogleda vredno, saj naj bi ta ogled zelo vplival na vsakega od njih.
3 Hodili smo iz sobe v sobo, hiša pa se na zunaj, z deželne ceste, ni po ničemer razlikovala od drugih po judovsko zgrajenih hiš, toda v notranjosti — še zlasti proti vrtu —, skriti radovednim pogledom, pa je v celoti razkrivala grški slog. V sobah je bila množica grških, rimskih, egipčanskih in indijskih umetnin, ki so okusno razmeščene dajale sobam zelo imeniten in prijeten videz, tako da se številni Moji učenci, ki še nikoli niso živeli v tako čudovito opremljenih prostorih, temu niso mogli dovolj načuditi. Bolj kakor bogastvo, ki je bilo vidno vsepovsod, se je povsod kazal najpopolnejši umetniški okus in zagotavljal nadvse skladen vtis.
4 Enako je bilo opaziti na vrtu, ki je bil urejen kot dobro negovan rimski vzorčni vrt, okrašen s kipi, vodnjaki in živo mejo, le da se je že povsod opazil vpliv pozne jeseni. Moji so že pri Lazarju videli lepe in bogato opremljene sobe in tudi takšno okolico, toda tam je bila v ospredju uporabnost, tukaj pa se je gledalo samo na umetniški vtis.
5 Najprej se je le med posamezniki, potem pa kar med vsemi navzočimi razširil pogovor o tem, ali Mi je prav, da se človek ob zasledovanju duhovnega cilja hkrati spogleduje s svetom in njegovimi zakladi in se, še veliko bolj zavržno, obda s tolikšnim razkošjem, ki je očitno zgolj paša za oči in zlahka uspava dušo. Prav odgovor na to vprašanje je bil razlog, zakaj sem Svoje povabil, naj si ogledajo Raelovo posest. Raela je očitno zelo veselilo, da sem tudi Jaz pozorno poslušal njegovo pripovedovanje, ko se je trudil poudariti lepoto posameznih, zlasti popolnih kipov, in hvalil njihovo umetniško izdelavo. Takšna Moja pozornost je učence zelo presenetila, saj je bila v nasprotju z Mojim uničenjem kipov malikov, ki so tudi bili umetnine.
6 Ko smo tako stali pred kipom Apolona, umeščenega v nišo vrtnega obzidja in obdanega z grmičevjem, katerega lep obris je razločno izstopal na temnem ozadju, njihovega začudenja ni bilo konec. **Menili so namreč, da bi se morala podoba omenjenega malika, tako kakor druge pred njo, v Moji navzočnosti sesuti v prah.**

7 Vse je postalo še hujše, ko smo stopili v malo rotundo, v kateri je bila prava zbirka bogov — same vrhunske umetnine, ki so prostoru, podobnem templju, s svojo razvrščenostjo in okusno opremljenostjo dajale umetniško popoln vtis. Predvsem nekdanji ortodoksni judje so pred temi kipi čutili pravo grozo, in se jim je to, da sem navzoč ob Jupitru, Marsu, Apolonu, Veneri, Minervi, Ceresu in celo Plutonu zdelo nesprejemljivo. Niso mogli razumeti, kako sem lahko poslušal Raela, ko Mi je našteval umetnike, ki so vse to izklesali, kot da bi Mi bili povsem neznani. Vsi pa so čutili, da mora biti za takšno Moje nenavadno vedenje poseben razlog, zato so molčali, radovedni, kaj se bo izcimilo iz tega Mojega nenavadnega zanimanja.
8 Ko nam je Rael razkazal vse dragocenosti, ki jih je pospremil še z natančnim opisom o njihovem izvoru in starosti, smo se vrnili v dvorano in zasedli svoja prejšnja mesta.

24. poglavje
Gospod spregovori o umetnosti

1 Moji učenci so se nato neprikrito čudili posebni opremljenosti hiše in vrta, ki se jim ni zdela preveč primerna za judovskega modreca, tako da se je začel Rael opravičevati, češ da naj bi mu številna potovanja pogosto omogočila občudovati umetniške stvaritve tujih ljudstev, in samo to naj bi bil razlog, da je nekaj primerkov teh umetnin razstavil tudi v svoji hiši ne glede na to, da se ti predmeti sicer povezujejo s poganskim kultom mnogoboštva. **Priklonil naj bi se le lepoti in ne malikovanju, in še to samo toliko, da s tem njegova vera *v enega* Boga ni bila in ne bo prizadeta.**
2 **Začeli so razpravljati, da je to nevarno in naj ne bi bilo združljivo z Mojzesovimi pravili, saj ta prepovedujejo tesnejše stike s pogani in zahtevajo spoštovanje starih, tradicionalnih šeg in navad.**
3 Nazadnje Me je **Rael** vprašal: »**Gospod in Mojster, povej mi, sem mar naredil kaj narobe, da sem hišo opremil tako, kakor si zdaj videl? Prepričan si lahko, da bom prvi, ki bo uničil vse umetnine, ki se jih je veselilo moje oko, *če* mi boš rekel, da to ni bilo prav.**«
4 **Jaz** sem mu rekel: »**Lahko si pomirjen. Če ne bi bilo prav, bi bilo vse že uničeno! Kajti tam, kjer se mudim, neprimerno ne more dolgo obstati. Si pa sam opazil, da sem delil tvoje veselje nad temi deli in te doslej nisem grajal.**«
5 Nato sem se obrnil k učencem in nadaljeval **(Jaz): »Kdaj se boste pa vi naučili pravično presojati - ne iz sebe, temveč iz Mojega duha? Veste, da Mi ni prav,**

***če* se ravna samo po določenih vrednostnih pravilih. Ravnajte in presojajte po pravilih najbolj notranjega, najresničnejšega duha, ki je položen v vas, in ne mislite, da je to, kar je proti vašim navadam že kar tudi proti Bogu!**
6 Bog je drugim ljudstvom dovolil marsikaj, kar pa je vam moralo ostati nedostopno, *če* je hotel Svoje ljudstvo usposobiti za tisto, kar je zdaj dozorelo kot sad. Ko pa se bo sad ločil od drevesa, pa bo samo od drevesa odvisno, ali bo še spočelo nov sad; kajti zdaj je drevo dovolj močno, da ne potrebuje več vrtnarjeve pomoči, v prihodnje si bo lahko pomagalo samo. Saj je vrtnar res naredil vse, kar je bilo mogoče! Če pa bo drevo gnilo in lenobno, se bo isti vrtnar s sekiro lotil njegovih korenin.
7 Vsa ljudstva je mogoče primerjati s sadnim drevesom, ki pa ga je treba negovati različno, glede na značilnosti posameznega ljudstva.
8 Mojzes je dal judom zapovedi in stroga pravila ter prepovedal, da bi se ukvarjali s čimer koli drugim kot le z notranjim pomenom Božje besede. Kdor je poklican, da ohranja duhovno jedro ne samo za to zemljo in njene prebivalce, temveč za vse stvarstvo, mora biti zavarovan pred zunanjimi vplivi. Kajti kdor teži k zunanjosti, ne more biti hkrati tudi varuh ključa.
9 Judje so bili od nekdaj žilavi in svojeglavi. Prav to pa so primerne lastnosti za varuhe Božje besede, da bi se ta, kolikor je mogoče ohranila nedotaknjena. Druga ljudstva, ki takšnih potez nimajo, so imela na voljo tudi druge poklice, kljub temu pa zato niso bila v Božjih očeh nič manj vredna, tako kakor človek ne zaničuje rok in nog, ker niso tako kakor srce varuhi najbolj notranjega življenja, temveč jih, nasprotno, zelo ceni, saj bi bilo brez njih njegovo življenje pomanjkljivo.
10 **Kdor misli, da se Bogu gnusi, če kdo duhovno in telesno živi drugače, kot to počne ljudstvo, ki je očitno pod Njegovim varstvom, se zelo moti. V prihodnjih časih, ko bodo razlike med ljudstvi čedalje bolj izginjale, bo prišlo tako daleč, da bodo ljudje že drug ob drugem živeli povsem različno, pa bodo lahko kljub temu enako blizu Mojemu srcu. Nihče naj se torej ne razburja nad drugim.**
11 **Iz tega lahko razberete, da Rael lahko mirno živi v družbi svojih umetnin in v čudovito urejeni hiši, pa je kljub temu Mojemu srcu zelo drag, kajti vse to opazuje, ne da bi se njegovo srce na to navezovalo.** Zgolj hvaležno opazuje duhovno zmožnost, ki sem jo položil v človeka, in se je razvila v takšno umetniško spretnost, da razveseljuje tudi druge ljudi.
12 **Če bi s kipom Jupitra ali katerega koli drugega božanstva Rael tudi častil malika - ali kdo drug v tej hiši -, bi bili kipi uničeni, da bi lahko vsak videl: Bog je samo *eden!* Vendar tukaj malikov ne častijo. Rael in njegovi domači**

povsem verjamejo Vame in jih umetnine veselijo zgolj kot predmeti čiste umetnosti.
13 **Zakaj pa naj bi Jaz uničil nekaj - kar sem sam posredno ustvaril tako, da sem v človeka položil umetniško sposobnost -, dokler ima človek pravilen odnos do tega?** Kajti verjemite Mi, vse to, kar imenujete umetnost, je Bog iz zelo modrih razlogov položil v človekovo srce, in to boste zlahka razumeli.
14 Tako kakor podrejena žival, ki ima le omejeno inteligenco, ni zmožna s premislekom izdelati nekega umetniškega izdelka, ga ne more izdelati niti človek, *če* ne skuša razviti svojih duhovnih sposobnosti.
15 Zelo dobro veste, da se kultura nekega ljudstva najlažje presoja po njegovih umetniških delih, kajti ta na zunaj odslikavajo tisto, kar se dogaja v duši ljudstva, v njegovem občutenju, mišljenju in ravnanju. Kolikor bolj ljudstvu uspe dušo osvoboditi materialnega užitka, toliko bolj popolne umetnine lahko ustvari. Samo po sebi pa se razume, da lahko svoje umetniške izdelke vseh vrst izkoristi tudi čutno. Potem pa bodo ti pri čistem opazovalcu namesto vzvišenih vtisov porajali odpor.
16 **Umetniško delo pa nikoli ne bo lepo, *če* se umetnikova duša ni zmožna zavihteti v čistejše sfere, to pomeni, da je zmožna opazovati z duhovnimi očmi in potem to poustvariti**. Kako bo umetnik opazovano uporabil, pa je odvisno od njegove svobodne volje. **Napreduje, torej ustvarja čedalje bolj popolno, pa lahko samo tedaj, če ustvarja po poteh, ki so prave pred Menoj.**
17 Salomon ne bi mogel nikoli zasnovati načrta templja, če v duhu ne bi bil tako svoboden, da je lahko z notranjim očesom uzrl odslikavo neke povsem nebeške zgradbe, in nato z zelo občudovanim templjem poustvaril slab odsev tistega, kar je v Mojem kraljestvu vsakomur vidno na vsakem koraku. Kajti ničesar na zemlji ali v nebesih ne morejo ustvariti ne ljudje ne duhovi, kar ne bi že prej v najveličastnejši polnosti obstajalo v Bogu in zato tudi v Njegovih delih. Kjer koli je kakšna odslikava, mora biti navzoč tudi njen duhovni izvirnik, tako kakor pri senci predmet, ki senco meče.
18 Ker pa je Bog neskončen in v Njem vse dobro, lepo in vzvišeno, se tudi ne more nikoli zgoditi, gledano duhovno, da ne bi bilo zmeraj še kaj lepšega.«

25. poglavje
Človeška oblika in njena odrešitev

1 **(Gospod):** »Bog je želel uresničiti še en cilj - ustvariti popoln vzorec, iz katerega bi izhajale vse nižje in višje oblike, in tako je za izhodišče vrste, ki sega navzgor in navzdol, ustvaril človeško obliko.

2 Ko opazujete človeško obliko, lahko iz nje izpeljete živalsko. Če si ogledate zarodke živali in človeka, so si na začetni stopnji razvoja povsem podobni, šele potem se glede na svojo dušno inteligenco razvijejo v bitje, ki naj bi nastalo. Ta začetna podobnost je hkrati tudi dokaz, da je v vsakem zarodku težnja doseči človeško obliko, sicer ji ne bi bil tako podoben. Ovira ga samo duša, ki še ni dovolj visoko razvita, da bi omogočila takšen razvoj.
3 Človek pa je oblika, ki so jo grški umetniki že zdavnaj označili kot najbolj harmonično, to pomeni takšno, pri kateri so vsi njeni deli usklajeni drug z drugim.
4 V njej pa so poteze, ki se morajo ohranjati, da bi smotrno delovale kot telo, samo nakazane - to spet pomeni: roke, noge, glava, trup oblikujejo simetrijo, namenjeno ohranitvi telesa in tudi občutenju človeka z dušo.
5 Nekdo bi samo z opazovanjem človeškega telesa zlahka ugotovil, ali je neka stavba grajena previsoko, preširoko, preozko - to pa ne bi bilo mogoče, če v človeku ne bi bila vsebovana oblika, ki je merilo tudi za druge stvari in bitja.
6 V povsem duhovnem svetu pa se glede na napredovanje duše ta merila oblike izoblikujejo do najnatančnejše harmonije, tako da se šele tedaj pokaže prava lepota. Kdor je čistega duha, bi zato lahko zasijal v tolikšni lepoti, da bi vas dobesedno pokončala, vendar bi bila le izraz najbolj notranje, najčistejše popolnosti.
7 Ker je poleg ljubezni do Boga najvišje dobro tudi ponižnost, zato duhovi zelo pogosto zavračajo bleščečo zunanjost in to zunanjo lupino skrijejo pod plašč ljubeče ponižnosti, tako kakor sem si tudi Jaz kot Bog sam nadel človeško meso, da bi po eni strani ustvarjenim bitjem pokazal pot, po kateri naj hodijo do odrešitve duš, po drugi strani pa tudi iz razloga, ki se nanaša na odrešitev oblike, in bom zato tudi križan.
8 Vidite torej, da v veselju nad lepoto in v prizadevanju umetnika po lepem ni nič napačnega, temveč da je občutek za vse, kar je lepo, lahko tudi merilo razvoja duše - seveda le tedaj, če je to občudovanje v ustreznih mejah. Ste razumeli to?«
9 **Moji učenci** so rekli: »Da, Gospod in Mojster, to že razumemo, čeprav zveni povsem drugače kakor tisto, kar smo doslej slišali od Tebe. Kljub temu čedalje bolj razumemo notranjo povezavo med materijo in duhom.«

Jakob Lorber
Janezov veliki evangelij
knjiga 11